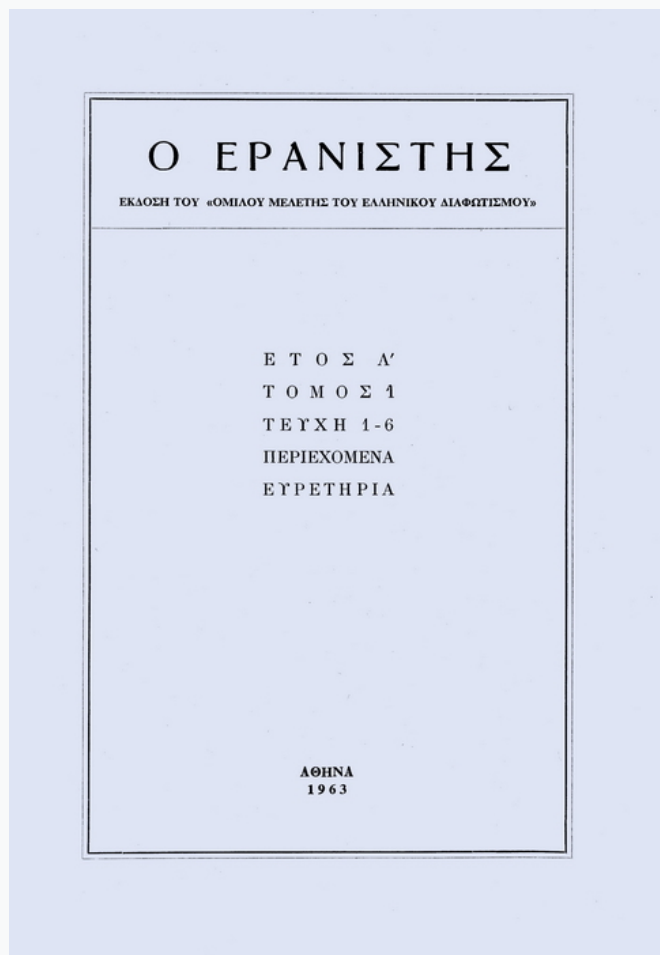

The Gleaner

Vol 1 (1963)

Χρονικά – Σχόλια

eranistes eranistes

doi: [10.12681/er.10573](https://doi.org/10.12681/er.10573)

Copyright © 2016, eranistes eranistes

This work is licensed under a [Creative Commons Attribution-NonCommercial-ShareAlike 4.0](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/).

To cite this article:

eranistes, eranistes. (2016). Χρονικά – Σχόλια. *The Gleaner*, 1, 30–32. <https://doi.org/10.12681/er.10573>

ΧΡΟΝΙΚΑ

Η ΕΚΔΟΣΗ ΤΟΥ "ΕΡΑΝΙΣΤΗ,"

Όσοι ἀπὸ ἐμᾶς ἀσχολοῦνται μεθοδικὰ μὲ τὴν μελέτη τῆς νεοελληνικῆς παιδείας, αἰσθάνονται ἔντονα τὴν ἀνάγκη τῆς ἐπικοινωνίας μὲ τοὺς ὁμοτέχνους τους. Ἡ ἀνάγκη αὐτὴ ἔχει ἐνιαία τὴν αἰτία της, καὶ διπλὴ τὴν ἔκφρασή της.

Αἰτία της εἶναι ὅτι, ἀντίθετα ἀπὸ τὶς ἄλλες ἐπιστῆμες ὁσες λειτουργοῦνται στὸν τόπο μας, ἡ νεοελληνικὴ φιλολογία παρουσιάζει πολὺ μεγάλη αὐτονομία, ἔτσι ὥστε ἡ προκοπὴ της νὰ εἶναι ἐξαρτημένη ἀπὸ μόνους σχεδὸν τοὺς Ἕλληνας ἐπιστήμονες: ἂν αὐτοὶ δὲν συνεργασθοῦν, ἂν δὲν δημιουργηθῆϊ ἀναμεταξύ τους ἓνα ὁμαδικὸ πνεῦμα πὸν νὰ ἐξασφαλίζει τὴν ἀμοιβαία ἐξυπηρέτηση, θὰ εἶναι πολὺ δύσκολο νὰ ὀρθοποδίσει ἡ ἐπιστήμη μας. Βιβλιογραφία ἐλάχιστη· ἀριθμὸς ἐργατῶν ἐλάχιστος ἐπίσης· προβλήματα μεθόδου τὰ ὁποῖα παραμένουν ἀκόμη γιὰ λύση πάμπολλα· ὕλικὸ ἀνεξερεύνητο ἢ ἀνεπεξέργαστο, ἐπίσης πολὺ.

Ἔτσι καταλήγουμε στὴν ἔκφραση τῆς ἀνάγκης· εἶναι διπλὴ: ἀπὸ τὴν μιὰ ἡ ἐπιθυμία νὰ κοινολογεῖ ὁ ἐρευνητὴς ὅ,τι ἀνακαλύπτει καθὼς προχωρεῖ στὴν ἐρευνά του, γιὰ νὰ ἀποφύγει στοὺς ἐταίρους του ἄσκοπη χρονοτριβή, καὶ ἀπὸ τὴν ἄλλη ἡ ἐπιθυμία του νὰ λάβει γνῶση τῶν πορισμάτων στὰ ὁποῖα καταλήγουν οἱ ἄλλοι, γιὰ νὰ μπορεῖ νὰ τὰ ἐκμεταλλευθῆϊ ἐγκαίρως καὶ νὰ κατευθύνει τὴν ἐργασία τὸν σὲ ἄλλες ἀνεκμετάλλευτες περιοχές. Κατανομὴ τοῦ ἔργου ἀντὶ γιὰ διασπορὰ τῶν δυνάμεων, αὐτὸ εἶναι πὸν κάθε φιλόλογος, καὶ κάθε ἐρευνητὴς, θὰ ἐπεδίωκε, ἀλλὰ πολὺ περισσότερο ὁ νεοελληνιστὴς, γιὰ τοὺς λόγους τοὺς ὁποῖους ἐκθέσαμε πρὸ ἐπάνω.

Παρεκτὸς ὁμως ἀπὸ τὸν βασικὸν αὐτὸ σκοπὸ, μιὰ στενὴ συνεργασία ἐρευνητῶν τῷ ἴδιον ἐπιστημονικῷ κλάδου δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ἐπιταχύνει αἰσθητὰ καὶ τὸν ρυθμὸ τῆς προόδου τῆς ἐπιστήμης. Πολὺ συχνὰ περιμένουν χρόνια μέσα στὰ συρτάρια μας ἀποσημειώσεις ἀπὸ ἐκεῖνες τὶς ὁλοῖτες οἱ γερμανόγλωσσοι ἐπιστήμονες ὀνομάζουσαν *Lesefrüchte*, καὶ πὸν θὰ μπορούσαμε νὰ τὶς ὀνομάσουμε «πά-

ρηργα» ὥσπου νὰ βρεθῆ καταλληλότερος ὄρος· ἡ ἔγκαιρη δημοσίευσή τους θὰ μπορούσε νὰ εἶχε ἀπαλλάξει ἄλλους ἀπὸ πολλοὺς περιττοὺς κόπους, ἀπὸ μάταιες ἀναζητήσεις.

Ὅλες αὐτὲς οἱ σκέψεις ὁδηγοῦσαν σὲ μιὰ λύση: τὴν λύση ἐνὸς μικροῦ περιοδικοῦ δημοσιεύματος, πὸν θὰ κυκλοφοροῦσε ἀνάμεσα στοὺς εἰδικούς, καὶ θὰ τοὺς παρείχε τὸν τρόπο νὰ πληροφοροῦν καὶ νὰ πληροφοροῦνται βιβλιογραφικά, χρονολογικά, σὲ προσωπογραφικά προβλήματα· ἀλλὰ δίπλα σ' αὐτὰ θὰ εἶχε, μὲ τὴν πιὸ σύντομη ἐφετὴ μορφῆ, ἀνακοινώσεις κάθε λογῆς. Ἐλεγχοὶ ἰδιωτικῶν ἀρχείων, περιγραφὲς μονωμένων κωδίκων, ἐνθυμήσεις ἀπὸ τὰ παράφυλλα ἐντύπων ἢ χειρογράφων, ἐκδόσεις μικρῶν κειμένων, ὅπως εἶναι μιὰ ἐπιστολὴ ἢ μιὰ ἀφιέρωση, διορθώσεις σὲ χρονολογίες, ἀποκαταστάσεις γραφῶν, βιογραφικά καὶ βιβλιογραφικά σημειώματα θὰ ἀποτελοῦσαν τὴν σταθερὴ ὕλη ἐνὸς τέτοιου περιοδικοῦ.

Ἔτσι ἐγεννήθηκε ὁ Ἐραμιστής. Ὁ τίτλος του εἶναι, στὴν μετριοφροσύνη του, ἀρκετὰ χαρακτηριστικὸς ὥστε νὰ μὴν ἀπαιτεῖ σχόλια· ἄς προστεθεῖ μόνον ὅτι ἡ ἀνάμνηση παλαιῶν ἐντίμων περιοδικῶν μὲ παρόμοιες ἐπωνυμίες δὲν ἄφησε ἀνεπηρέαστη τὴν τελικὴ ἐκλογή του.

Μικρὸ περιοδικό, μὲ πυκνὴ δημοσιότητα, χωρὶς φιλοδοξίες ὑπέρομετρος γιὰ τὴν δική του σταδιοδρομία, ἀλλὰ μὲ τὴν ἐλπίδα ὅτι τὸ ἔργο του θὰ παρουσιάσει καταλυτικὰς ἰκανότητες: χωρὶς νὰ κάνει τὸ ἴδιο μεγάλα κατορθώματα, νὰ συντελέσει μέσα στὴν ἀφάνειά του νὰ γίνουν τὰ πολλὰ σημαντικὰ πὸν μένουσιν νὰ γίνουσιν στὸν τομέα του.

Ἡ ἐπιστήμη μας, ἡ ἑλληνικὴ ἐπιστήμη, ἡ ἐπιστήμη τῶν νέων ἑλληνικῶν πραγμάτων, ὅ,τι, δηλαδή, θὰ ἔπρεπε νὰ ἀποτελεῖ τὸν γνώμονα καὶ τὸν ὁδηγὸ τοῦ νέου ἑλληνισμοῦ, ἐξέκλινε πολὺ ἐνωρὶς ἀπὸ τὸν σκοπὸ της, τὴν ἐθνικὴ αὐτογνωσία, καὶ ἀντὶ νὰ προβεῖ μεθοδικὰ σὲ μία ἀπογραφὴ τῶν ἐθνικῶν μας δυνάμεων, ἐπῆρε τὸν δρόμο τῶν γενικοτήτων καὶ τῶν ἀφαιρέσεων, μὲ τρόπο τέτοιον, ὥστε σήμερα, ἐλάχιστα νὰ γνωρίζουμε ἀπὸ ὅ,τι ἀποτελεῖ τὴν ἐθνικὴ μας αὐτοσυστασία, ἀπὸ ὅ,τι μᾶς διακρίνει ἀπὸ τοὺς ἄλλους λαούς, ἀπὸ ὅ,τι μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει γόνιμη ὕλη ἐπάνω στὴν ὁποία νὰ ἐδραιώσουμε τὴν ἐθνικὴ μας πολιτικὴν.

Ἐπὶ τοὺς ὄρους αὐτοὺς εἶταν περιττὸς καὶ ὁ διάλογος: ἡ ἔννοια τοῦ ζωντανοῦ ὄργανον ἐπικοινωνίας τῶν ἐρευνητῶν ἔδωσε τὴν θέση της σὲ ἐκδηλώσεις ἀραιὰς καὶ χωρὶς τὴν δυνατὸτητα τῆς ἀνταλλαγῆς. Ὁ Ἐραμιστής ἐλπίζει ὅτι θὰ μπορέσει νὰ διευκολύνει τὸν

διάλογο και ότι έτσι θα συντελέσει εξίσου στο ανθρώπινο επίπεδο όσο και στο πνευματικό, σε μιὰ στενότερη επαφή, και σε πιό αποτελεσματική επικοινωνία ανάμεσα στους λειτουργούς αυτής της ώρας της επιστήμης μας, που είναι ή κατεξοχήν ελληνική επιστήμη.

Σ Χ Ο Λ Ι Α

ΟΙ ΕΠΑΡΧΙΑΚΕΣ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΕΣ

Μερικὲς ἐπαρχιακὲς βιβλιοθήκες, ἰδίως ἀπὸ τὶς παλαιότερες, πλουτοῦν σὲ βιβλία μὲ ἐνθυμήσεις στὰ παράφυλλα, ἢ ἄλλα χρήσιμα χειρόγραφα σημειώματα (κτητορικά κλπ.).

Ὁ Ἐραμιστὴς θὰ θεωρεῖ ὅτι ἐκτελεῖ σημαντικό ἔργο, ἂν τοῦ παρέχεται ἢ εὐκαιρία ἀπὸ τοὺς βιβλιοφύλακες τῶν βιβλιοθηκῶν αὐτῶν νὰ δημοσιεύει τέτοια σημειώματα, ἂν εἶναι δυνατὸν σχολιασμένα ἀπὸ τοὺς ἰδίους.

Η ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ ΓΚΙΝΗ - ΜΕΞΑ

Ἀπὸ τὸ ἐπόμενο φύλλο ὁ Ἐραμιστὴς θὰ ἀρχίσει νὰ δημοσιεύει συμπληρώματα στὴν Βιβλιογραφία Γκίνη-Μέξα. Ὅσοι κατέχουν ἢ γνωρίζουν (αὐτοψία εἴτε βιβλιογραφικὴ πληροφορία) ἔντυπα πού νὰ ἀνήκουν στὴν κατηγορία αὐτήν, παρακαλοῦνται νὰ στείλουν σχετικὸ σημείωμα στὸν καθιερωμένο ἀπὸ τὴν Βιβλιογραφία Γκίνη-Μέξα τύπο. Γιὰ τὶς βιβλιοθήκες ὅσες δὲν ἀναφέρονται στὸν πίνακα τοῦ Γ' τόμου τῆς Βιβλιογραφίας θὰ ἀναγράφεται ὀλόκληρος ὁ τίτλος. Οἱ ἀνακρινώσεις ὅλες θὰ εἶναι φερώνυμες τῶν ἀποστολέων.

ΟΙ "ΕΠΙΤΟΜΕΣ", ΤΟΥ Κ.Ν.Ε.

Τὸ Κέντρον Νεοελληνικῶν Ἐρευνῶν τοῦ Β.Ι.Ε. (Κ.Ν.Ε.) κυκλοφορεῖ ἀπὸ τὸ τέλος τοῦ περασμένου ἔτους ἓνα πολυγραφημένο δεῖλιον Abstracts, μὲ τίτλο «Ἐπιτομαὶ Περιοδικῶν». Οἱ Ἐπιτομὲς αὐτὲς στηρίζονται ἀποκλειστικὰ σὲ ἕνα περιοδικά, τὰ ὁποῖα εἰσάγονται στὴν βιβλιοθήκη τοῦ Β.Ι.Ε. καὶ καλύπτουν τὰ ἐνδιαφέροντα τοῦ Κέντρου.

Η ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ ΤΟΥ ΚΟΡΑΗ

Ἀπὸ τὶς προσεχεῖς ἐκδόσεις τοῦ Ο.Μ.Ε.Δ. ἡ Ἀλληλογραφία τοῦ Κοραῆ τυπώνεται κανονικὰ καὶ ἔχει φθάσει στὰ χρόνια 1790. Ἡ συλλογὴ ἔχει περιλάβει ὄχι μόνο ὄσα γράμματα ἔχουν κατὰ καιροὺς ἐκδοθεῖ ἀπὸ τὴν ἔκδοση τοῦ Δαμαλά ὡς σήμερα, ἀλλὰ καὶ πολλὰ ἀνέκδοτα. Γίνεται προσπάθεια γιὰ νὰ στηριχθεῖ σὲ αὐτόγραφα. Ἡ ἐκδότρια ἐπιτροπὴ παρακαλεῖ θεορὰ ὄσους ἔχουν ὑπ' ὄψη τους εἴτε ἀνέκδοτα (τοῦ Κοραῆ ἢ πρὸς Κοραῆ) εἴτε καὶ ἀπλῶς αὐτόγραφα νὰ τῆς τὰ ἀνακινώσουν, ὥστε ἡ ἔκδοση αὐτὴ πού πρόκειται νὰ μὴν ἀναπληρωθεῖ πρὶν ἀπὸ πολλὰς δεκαετίες, νὰ εἶναι ὅσο γίνεται πληρέστερη.

ΤΥΠΟΓΡΑ Φ Ε Ι Ο Ν
ΦΡΕΟΥ Α ΜΠΟΚΟΥΡΗ